

„Sunrise”

ARTIKELENREEKS

Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

De Inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wensen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3.— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Anasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij boven genoemd adres.

S U N R I S E
-artikelenreeks.-

No.30

Maart 1961.

INHOUD:

De Toekomst tegemoet

Het Wachtende Paradijs

Zoeken naar Wijsheid

Het Edele Voorgeslacht van de Mens

Uit ontvangen correspondentie.....

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1950

CHICAGO, ILL.

1950

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

DE TOEKOMST TEGEMOET.

Lang geleden las ik een boek van de vruchtbare schrijver Edgar Wallace. Het was geen detective verhaal en ook niet één van zijn vrolijke West Afrikaanse vertellingen. Er was ook nog niet veel vraag naar in de bibliotheken, omdat het tot een categorie behoorde, als die tenminste al bestond, die nog niet populair was. Want Planetoïde 127 was een zuiver voorbeeld van 'science fiction'. Het verhaalt hoe één van onze geleerden het bestaan ontdekte van een planeet, die volkomen overeenstemde met onze aarde en alles wat zich daarop bevindt - en ook van een geleerde daar, die gelijktijdig het bestaan van Terra ontdekte en deze als zijn aardse tegenhanger herkende! Terwijl de twee grote geesten zich overgeven aan hun interplanetaire orgie van wederzijdse verrijking van kennis, trachtten zij tevergeefs elkaar's globe aan de hemel te ontdekken. De ontknoping is tenslotte zo dat, aangezien beide lichamen volkomen complementair waren, zij tegengestelde punten innamen langs dezelfde baan en dus voor immer voor elkaar verborgen bleven achter de zon!

De laatste uitspraken van onze wetenschappelijke lichten zijn niet zo ver verwijderd van dat denkbeeld. Volgens de Nobel-prijs winnaar en natuurkundige Emilio Segrè uit Berkeley, eist de symmetrie, dat alle bekende stof zijn tegenhanger heeft van overeenkomstige anti-stof. Vele anti-deeltjes, anti-electronen, anti-neutronen, antimesonen zijn reeds waargenomen na een kern-explo-

sie, om daarna te verdwijnen in de vijandige omgeving van wat we 'pro'-stof zouden kunnen noemen. Hij acht het daarom mogelijk dat de stof ergens uitsluitend in de anti-toestand bestaat, daar de twee toestanden elkaar wederzijds schijnen te vernietigen; op deze aarde althans schijnt de eerst-bekende stof de alleenheerschappij te bezitten. Welke materiële voorwerpen daarom op aarde bestaan, hun anti-materiële tegenhangers vormen wellicht een anti-aarde in een anti-zonnestelsel van een anti-melkwegstelsel!

De vraag die bij de leek opkomt betreft het merkwaardige feit, dat deze anti-deeltjes hier zijn ontdekt en niet in één of ander ververwijderd deel der ruimte. Is het niet mogelijk dat beide soorten stof tegelijk op aarde bestaan ook al wordt er gewoonlijk maar één waargenomen? Het waarnemen van de ene en niet van de andere kan worden verklaard door het feit, dat onze stoffelijke zintuigen zich aan één soort hebben aangepast. Per slot van rekening is de stof, die binnen het terrein van menselijke waarneming valt, steeds beperkt tot een klein gebied dat door het instrument kan worden waargenomen. Het oog, het oor, de kristal ontvanger of de beeldbuis, hebben ieder hun eigen beperkt terrein van gevoeligheid. Warmte, X-stralen, een fluit of een regenboog, brengen allen reacties voort, die volkomen overeenstemmen met hun eigen trillings-getal.

De stof, waarmee wij vertrouwd zijn, bestaat naar algemeen bekend is uit energieën, die op onze zintuigen inwerken en de verschijnselen teweegbrengen van het gezicht, het gehoor en het gevoel. Ook weten we dat wanneer een zintuig het vermogen tot ontvangst verliest, de trillingen zicht voortzetten, zij het onopgemerkt, tot, zoals soms gebeurt, een ander zintuig het overneemt. Er zijn gapingen tussen de verschillende gebieden van waarneming, waarvan sommigen worden opgevuld door

kunstmatige "zintuigen" of instrumenten; maar volkomen logisch nemen wij aan dat materiële trillingen niet ophouden alleen omdat één of ander vermogen het contact er mee verliest.

Terwijl er golflengten van stof bestaan, die onwaarneembaar zijn, zijn er ook gebieden van waarneming die door stoffelijke trillingen niet kunnen worden verklaard. Vertrouwde verschijnselen zoals vreugde en smart, liefde, vriendelijkheid, intellectuele en emotionele ervaringen, oefenen een niet te ontkennen invloed uit op ons bewustzijn. Wat voor substantie is het, die wij schoonheid noemen en die krachtig genoeg is om ons de keel te snoeren en de ademhaling te doen stokken. Welk trillingsgetal heeft een herinnering die ons complete gebeurtenissen in de geest terugbrengt door een geur die wij toevallig opsnuiven? Uit welke substantie is de gedachte samengesteld, die zich van het ene brein naar het andere beweegt, met of zonder gebruik van het voertuig der woord-symbolen? En wat is de structuur en samenstelling van zulke buitengewone manifestaties als heldhaftige zelfopoffering of blijvende toewijding?

Deze bestaan. Zij hebben een uitwerking op bekende stoffelijke vormen. Het brein dat een bepaalde gedachte herbergt, ten goede of ten kwade, verschild iets van hetzelfde brein op een ander ogenblik. Waaruit bestaat het verschil? Heeft een gedachte een golflengte of een trillingsgetal dat buiten het terrein van de stof valt? Is geestelijke substantie een uitbreiding van fysieke stof of gebruikt ze een voertuig van 'anti'-stof of een andere vorm?

Zonder te ver te willen gaan kan worden gezegd dat deze vragen, die betrekking hebben op vertrouwde dingen en ervaringen een antwoord verlangen. We behoeven de Melkweg niet te verlaten op zoek naar onbekende gebieden van stof. Onze eigen nederige planeet bevat tal van onopgeloste mysteries. De

stoffelijke wereld alleen al bevat menig raadsel - hoeveel minder weten we van de innerlijke werelden van gevoelens, waarmee we vertrouwd zijn maar die toch nog niet in kaart zijn gebracht en die behoren tot dat karakteristieke kenmerk van de mens, het subjectieve bewustzijn.

De wetenschap der psychologie heeft een aanvang gemaakt met het onderzoek van de innerlijke natuur van de mens - de innerlijke ruimte. Misschien zal de theorie van Prof. Segrè nieuwe wegen openen naar gebieden van "stof", die tot nu toe braak hebben gelegen en zal de mens als volledig wezen zijn deel hebben aan enkele verrassende ont-hullingen. Van daar tot de ontdekking van een geestelijk heelal binnen het stoffelijke is maar één stap. We zien uit naar de toekomst.

-Elsa-Brita Titchenell

vertaald uit:
Sunrise Februari 1961.

De Mens - samengesteld uit stof,
en het licht van een ster.

-Loren Eiseley

HET WACHTENDE PARADIJS.

Enkele maanden geleden kwam Dr. Loren Eiseley, Anthropoloog van de Universiteit van Pennsylvania, voor de televisie en gaf zijn opvatting over de toekomst van de mens. Is de mensheid, na ontelbare eeuwen van evolutie en na de vele moeilijkheden in haar bewogen en vaak gevaarvolle geschiedenis te hebben overwonnen, ten ondergang gedoemd? Bij het beantwoorden van deze vraag bracht Dr. Eiseley een aantal gedachten naar voren over de oorsprong van de mens. Hij noemde de mens een uniek verschijnsel; hij sprak over zijn brein en over dat stille, mysterieuze gebeuren in het grijze verleden, het ontwaken van de geest, dat hem, nadat het had plaats gevonden, boven alle andere schepselen verhief en dat hem tot een wezen maakte dat in toenemende mate in staat was de druk der natuurlijke omstandigheden het hoofd te bieden. Professor Eiseley wees er daarna op dat de mens zich een nieuwe omgeving heeft geschapen; de opvattingen en gewoonten, het maatschappelijke en godsdienstige geloof die wellicht de krachtigste invloed uitoefenen bij het bepalen van zijn toekomst op deze planeet. De krachten die de mensheid bedreigen zijn niet die van de natuur, niet die, welke het gevolg zijn van de atoomsplitsing, maar die welke in de mens zelf hun oorsprong vinden. Bijgevolg moet de oplossing van zijn dilemma uit zijn eigen hart voortkomen; en misschien zal de mens door de ontwikkeling van de eigenschappen van de geest zijn eigen redding bewerkstelligen op dit kritieke punt in de geschiedenis en wordt in dat

proces de innerlijke bedoeling van die Aanwezigheid achter de natuur, die velen God noemen, verder onthuld. Alles bijeen was het een zeer inspirerende toespraak en ik vroeg mij af of Professor Eiseley boeken had geschreven. Bij een bezoek aan een boekhandel vond ik drie boeken: The Immense Journey (De Grote Reis), Darwin's Century (De Eeuw van Darwin) en The Firmament of Time (Het Firmament van de Tijd). Dit bleek een grote verrassing en ik ontdekte al gauw dat vele aspecten, die zijn televisie toespraak tot een zo ongewone gebeurtenis maakten, in zijn geschriften nog meer op de voorgrond traden. Zijn stijl is helder, soms beknopt en in veel gevallen uiterst dichtelijk. De schrijver is stellig niet iemand die alleen maar vaardig is met de pen, al is hij dat ongetwijfeld, maar hij bezit het inzicht van de dichter, wat zijn proza op een hoger plan brengt en verhelderend werkt op zijn wetenschappelijke inzichten.

Let eens op de volgende uittreksels uit The Immense Journey (De Grote Reis):

" Ik was.... een nietige polsslagen gelijk aan de eeuwige polsslagen die Himalaya's doet ontstaan en die ze bij de volgende hartslag zal doen verdwijnen. pag. 20

.... de kracht die een organisme doet ontstaan is niet louter het product van het leven, noch van teeltkeus. Als een donkere en voorbijvlietende schaduw binnen de stof vormt hij de smalle vensters der ogen of rangschikt hij de tonen van het lied van de leeuwerik in het binnenste van een gespikkeld ei. Dat beginsel - ben ik geneigd te gaan geloven - was er reeds voor er leven bestond in de diepten der wateren pag. 26

We hebben ons zo beijverd de tastbare aspecten der evolutie na te speuren in de uiterlijke vormen der dieren, dat ons hoofd, die kleine globe, die de middernachtelijke hemel en het glanzende, onzichtbare heelal van denken omvat, als iets even vanzelfsprekends werd beschouwd als de groei van een gele pompoen in de herfst."

pag.87

Dit is voldoende als illustratie van de vruchtbare vereniging van dichter en geleerde; in beide rollen heeft hij het westerse halffrond bereisd en heeft hij de aardlagen onderzocht, ter vaststelling van de geschiedenis van het verleden, of met verbazing de levende wereld in de natuur aanschouwd. Een dergelijke combinatie van kwaliteiten moet wel tot innerlijke conflicten leiden en ik heb dat vaak gevoeld wanneer in een plotselinge uitbarsting vol dichterlijke beelden de innerlijke bewuste wereld van wezens en dingen werd onthuld, waardoor de lezer werd opgeheven tot een goddelijker gebied om daarna plotseling op de aarde terug te vallen in een volgende alinea, die wellicht een beschrijving gaf van, "... die lage, zuchtende wereld, waaruit onze voorvaderen nog maar zo kort geleden tevoorschijn zijn gekomen". Dit contrast tussen geestelijk inzicht en geërfd materialisme is zowel de grote verwachting als teleurstelling van deze geschriften.

Voor iemand die inlichtingen wenst omtrent de leer der evolutie is Darwin's Century (De Eeuw van Darwin) stellig de aangewezen weg: dit boek is een beknopte samenvatting van het westerse denken over dit onderwerp vóór, gedurende en even na Darwin's leven. De leek zal met verbazing ontdekken hoe vroeg en op hoe ruime schaal dit onderwerp al werd besproken, hoezeer de eerste denkers op dit gebied door de bekrompen Christelijke theologie waren beïnvloed en hoe onverbiddeijk de klimmende golf

van feiten was, die beukte tegen de muren der godsdienstige orthodoxie.

Dr. Eiseley beschrijft hoe, in de geschiedenis van het moderne Europa, het menselijke denken omtrent de wereld een aantal stadia doorliep, van af het super naturalisme der Middeleeuwen tot de bijna volkomen materialistische opvattingen, die hun climax vonden in de vorige eeuw. Naarmate door het werk van Newton en andere wetenschappelijke pioniers de orderlijke natuurprocessen aan het licht werden gebracht, begon men het heelal te zien als een grootse machine, die wel door de Godheid was geschapen, maar die toch door onontkoombare wetten uit zichzelf kon lopen zonder tussenkomst van de Schepper. Later begonnen geleerden te veronderstellen, dat de wereld niet door een Goddelijke schepping tot stand kwam, maar door een kosmisch proces met niet anders dan stoffelijke krachten, die ontdekt konden worden. De aan kant gezette Godheid werd een schaduwachtige non-entiteit in het energieke gedachteleven van de 19e eeuw en de mens werd omschreven als het eindproduct van een ingewikkeld 'natuurlijk' proces, dat een aanvang nam in de oersubstantie. De geleidelijke opkomst van de moderne evolutie-theorie wordt zorgvuldig door hem nagegaan en is gedocumenteerd met belangwekkende verwijzingen naar vroege schrijvers, die voor de meesten van ons onbekend zijn, maar die kunnen worden beschouwd als de voorlopers van die reuzen figuren als Darwin en Huxley, die de denkbeelden, die in de gedachte-atmosfeer hingen, systematiseerden en uitbreidden.

De volgende verklaring van Haeckel uit 1877 illustreert wat er van het traditionele materialisme werd in de handen van de meest materialistische aanhangers:

".... de cel bestaat uit stof, protoplasma genaamd, en is hoofdzakelijk samengesteld uit koolstof, met

een mengsel van waterstof, stikstof en zwavel. Deze samenstellende delen brengen, op de juiste wijze verenigd, de ziel en het lichaam van de levende natuur voort en worden tot mens bij goede verzorging. Met dit argument alleen wordt het geheim van het heelal verklaard, de Godheid aan de kant gezet en een nieuw tijdperk van oneindige kennis ingeluid."

Darwin's Century, pag. 346

Een dergelijke verklaring heeft alle bedenkelijke kenmerken, die in de wetenschappelijke evolutie ieder, die ook maar de geringste religieuze of aesthetische neiging bezit, zou afstoten. Dr. Eiseley gelooft niet dat een 'verstandig' geleerde uit onze tijd een dergelijke bewering zou doen, maar ik ben daar niet al te zeker van. Om trent zijn eigen denkbeelden zegt hij:

" Ik geloof niet langer aan een laatste product of de uiteindelijke chemische stof. "

The Immense Journey, pag.202

" De mens redeneert geleerd over de vraag of het leven een chemische toevalligheid of anti-toevalligheid is, maar hij schijnt te vergeten dat het leven in de chemische stof het grootste toeval van alles kan zijn, de meest mysterieuze en onverklaarbare eigenschap in de stof. "

The Firmament of Time, pag.172

Hij laat het daarbij, maar ook zo zijn zijn verklaringen merkwaardig. Hij zegt niet dat het leven een eigenschap is van de stof maar in de stof en wil daarmee dus zeggen dat het leven zich daar binnen in bevindt en als het ware wacht op de mogelijkheid zich op hogere wijze tot uitdrukking te brengen. Het belangrijkste punt voor velen is dit: is evolutie niet meer dan een proces van

vormverandering; zijn het leven, intelligentie, bewustzijn, bijproducten van de stof? Of is evolutie een proces van levende wezens, waarbij het bewustzijn en een zich ontvouwende intelligentie zich steeds vollediger tot uitdrukking brengen door middel van die opeenvolging van volmaakter wordende vormen die wij als de boom des levens kennen?

Dr.Eiseley ruimt in alle drie zijn boeken een grote plaats in voor het probleem van de oorsprong van de mens. De jongste theorie schijnt te zijn dat, hoewel de rudimentaire mens honderden jaren geleden kan zijn verschenen, de werkelijk denkende mens eerst op het toneel kwam in één van de latere ijstijden. De tijdsbepaling van deze ijstijden wordt dus van primair belang. In 1956 introduceerde Dr.Caesare Emiliani van de Universiteit van Chicago een nieuwe methode, die is ontwikkeld uit de atoom-physica en die draait om zuurstof-18, waarin de temperatuur van het water van de aarde kan worden vastgesteld aan de hand van de kalk-neerslag in zeeschelpen. Tezamen met de tijdsbepalings-techniek koolstof-14, moesten door deze nieuwe methode de schattingen van de gehele ijstijd-periode worden herzien en heeft ze deze samengedrongen binnen 600.000 jaar, terwijl de laatste ijsvorming niet meer dan 20.000 jaar geleden eindigde. Uitgaande van deze getallen veronderstelt Dr.Eiseley dat de mens tussen 500.000 en 150.000 jaar geleden in sneltempo zijn hersenen ontwikkelde tot het punt waarop ze verscheidene malen groter in omvang waren dan die van elk ander zoogdier. Ik kan mij niet onttrekken aan het gevoel dat er een radicale fout is gemaakt met deze getallen, die zo weinig tijd laten voor de ontwikkeling van die hogere eigenschappen in de mens, die hem tot een apart rijk schijnen te maken, dat geheel verschilt van elk dier uit het verleden of heden.

Belangwekkend voor mij waren de talrijke ver-
wijzingen van Dr. Eiseley naar Alfred Russel Wal-
lace, wiens onafhankelijk onderzoekingswerk hem
tot vele gedachten voerde, die Darwin in zijn
"Oorsprong der Soorten" naar voren heeft gebracht.
Wallace verschilde op tal van punten in belangrij-
ke mate met Darwin maar, aangezien het materialisme
in toenemende mate veld won, waren zijn 'philoso-
fische' en 'mystieke' ideeën als een stem in de
wildernis. In de laatste tijd echter zijn enkele
van zijn denkbeelden aanvaard omdat, wat zijn
philosofische conclusies ook geweest mogen zijn,
men gaat inzien dat ze gebaseerd waren op een aan-
tal feiten, die door het Darwinisme niet voldoen-
de waren verklaard. Deze betreffen de mens, zijn
hersenen en de enorme kloof die zelfs de laagste
mens scheidt van het hoogste dier.

Over de gehele aardbol bevinden zich mensen,
wier mentale vermogens hun simpele levensbehoef-
ten overtreffen, zodat Wallace zich de vraag
stelt, "Hoe kan een orgaan, de menselijke hersen-
nen, zich zo ver boven de behoeften van zijn be-
zitter hebben ontwikkeld?" Hij had meer gelijk
dan Darwin, toen hij het denkbeeld opperde dat
het overleven van de geschiksten alleen nooit op
zo snelle wijze een zelfde mentaal potentieel on-
der alle volkeren, waar deze zich ook bevinden,
kon opleveren. We kunnen hier niet ingaan op al-
le problemen die Dr. Eiseley naar voren brengt met
betrekking tot de menselijke evolutie. Zijn eigen
opvattingen over dit onderwerp komen mij tegen-
strijdig voor: op verschillende plaatsen spreekt
hij over de mens als het jongste product der evo-
lutie en beschouwt hij de hersenen als een als
paddestoelen opgeschoten gewas, dat ontstond in
die mysterieuze ijsperiode op een wijze, die vol-
komen onverklaarbaar is. Als het de innerlijke
stuwkracht van de mens is, zijn vermogens en zijn
begrip die hem vooruit hebben gebracht en hem

superieur hebben gemaakt ten opzichte van alle andere schepselen, waardoor hij heeft geschapen wat wij de menselijke samenleving noemen en het heelal de kleur van zijn geest heeft gegeven, dan is het stellig van het grootste belang te ontdekken waar zijn geest vandaan kwam, wat deze deed ontwaken en waarom die enorme kloof in de natuur bestaat tussen de denkenden en niet-denkenden. Dr. Eiseley zelf zegt dat als het overleven zonder meer de enige stuwende kracht was, de mens nauwelijks meer zou hebben kunnen worden dan een iets verbeterd dier.

Nergens is de paradox van de moderne wetenschap helderder dan in de studie van de mens: hier is een schepsel, dat wordt omschreven als de top der evolutie, een wezen dat krachten en vermogens bezit, een geestelijke stuwkracht en begrip, die hem van het hoogste ons bekende dier scheiden door een schijnbaar onoverbrugbare kloof. Toch wordt hij door Dr. Eiseley en de wetenschap in het algemeen aan het staart-einde der evolutie geplaatst; enkele schaarse jaren zijn hem toebedacht voor de ontwikkeling van zijn hersenen, zijn gecompliceerde spraakvermogen, zijn morele gevoel, zijn artistieke en religieuze inzichten - en dit alles ondanks het feit dat, zover het de geboekstaafde geschiedenis betreft, de menselijke groei zo langzaam gaat dat er in duizenden jaren practisch geen verandering kan worden waargenomen in zijn morele, artistieke of intellectuele vermogens.

Daar de mens het hoogste voorbeeld der evolutie schijnt te zijn, is hij, verre van het jongste te zijn, misschien het oudste van alle rassen. Wellicht kwamen de apen en andere dieren uit hem voort toen hij een bepaalde fase van zijn Grote Reis doormaakte, 'afgeworpen' als het ware van de menselijke stam toen die, althans in vorm, was, wat wij kennen als reptielen of zoogdieren. Mogelijk is de mens de stam van de boom des levens. Laten wij de evolutie

eens bezien als een evolutie van wezens; dan vertegenwoordigt de zogenaamde levensladder, van af de "dode" stof tot en met de kosmos zelf, de op-eenvolgende stadia in de ontplooiing van deze bewuste en zelfbewuste levens. Mogelijk was die geheimzinnige gebeurtenis in de geschiedenis van de mens, waarover Dr. Eiseley spreekt als een stille cel-deling van de hersenen, inderdaad het brengen van het vuur van Prometheus, het ontsteken van de geest door de incarnatie in de mens van hogere invloeden, die in het Verre Oosten Mānasaputras worden genoemd. Ik weet wel dat dergelijke gedachten fantastisch en onwetenschappelijk klinken, maar ze worden hier alleen naar voren gebracht als een illustratie van de duizenden wegen, waarlangs onze bespiegelingen zich moeten kunnen bewegen, zonder ons er zorgen over te maken dat een wetenschappelijke inquisitie ze als 'mystiek' bestempelt.

De aanwezigheid in de mens van zijn hogere vermogens van waarneming kan niet worden verklaard zonder aan te nemen dat er in het heelal iets moet zijn dat er mee waargenomen kan worden. Om het anders te zeggen, juist het feit dat de mens het vermogen bezit het innerlijk leven van de natuur te zien en te begrijpen, is een duidelijk bewijs dat zowel de natuur als de mens een innerlijk bewust bestaan hebben, dat zich achter de zichtbare vormen bevindt en daardoor werkt. Elke verklaring van de natuur, zijn bewoners, processen en wetten, die de aanwezigheid van bewustzijn, wilskracht en intelligentie uitschakelt, niet alleen in de mens maar in alle schepselen en ook het heelal zelf kan daarom op zijn hoogst fragmentarisch zijn en zal ons noodzakelijk voor mysteries plaatsen die niet kunnen worden opgelost, tenzij de geestelijke krachten en energieën van de natuur en de mens in aanmerking worden genomen.

Of wij inzicht krijgen door directe intuïtie, door waarneming, deductie of zelfs traditie is niet

zo belangrijk als vast te stellen in welke mate dat inzicht juist is, ons helpt en wat de betekenis ervan is. De empirische wetenschap tracht algemene theorieën te formuleren uit het waarnemen van verschijnselen, maar het zwakke punt van die methode is dat; hoewel we beweren alle vooroordelen te vermijden, we toegeven aan het grootste vooroordeel dat er bestaat omdat we veronderstellen dat stof en het blinde toeval het miraculeuse en volkomen onlogische vermogen bezitten zonder hulp alle leven, orde en intelligentie om en in ons voort te brengen. Dr. Eiseley is er zich wel van bewust dat geleerden "evenals alle andere leden van het menselijk ras... vooroordelen kunnen hebben". En met kostelijke ironie zegt hij dat "de wetten van de natuur de neiging hebben van de ene generatie van geleerden op de volgende te veranderen".

Maar hoewel hij deze beperkingen beseft, de mens beschouwt als een wondervol mysterie en bewustzijn en intelligentie toekent aan alle schepselen met de magie van zijn dichtelijke verbeeldingskracht - ook al koestert hij dergelijke gevoelens en gedachten, hij blijft doorgaan de feiten in overeenstemming te brengen met overgeërfde theorieën, in plaats van door zijn diepste intuïties het algemene beeld der evolutie te verruimen en het te bevrijden van het ziellose en beperkende materialisme van de vorige eeuw. Dichter en geleerde, dromer en delver naar feiten, zegt hij van zichzelf dat hij "de handen heeft gedrukt tegen de begrensende muren van de wetenschappelijke methode". De moeilijkheid schuilt wellicht in wat traditioneel door de wetenschap onder feiten wordt verstaan; mogelijk aarzelt Dr. Eiseley zijn dichtelijk inzicht en zijn historisch oordeel het gebied van de empirische wetenschap te laten binnentreden, in de veronderstelling dat die slechts zijn eigen bespiegelingen zijn, los van de waarneembare

waarheid. Maar wat is Darwinisme anders dan bespiegeling over feiten? wat was het 'mysticisme' van Wallace anders dan zijn weloverwogen mening over diezelfde feiten?

De verwording van religieuze en maatschappelijke idealen gaat Dr.Eiseley zeer ter harte. Gebroken hebbende met de geestelijke traditie vraagt hij zich af of wij nu op het punt staan te breken met het geweten en of wij tot louter instrument worden van de krachten die we aan de natuur hebben ontrukkt. Verdwenen is in onze tijd de Machtige Moeder, de Natuur, de geheimzinnige Goddelijke Matrix waaruit alle dingen werden geboren. In de plaats daarvan is de natuur (met een kleine "n") thans geworden tot kneedbaar plastisch materiaal, krachten die in bommen en machines worden gebruikt. Deze machines nemen ons elk wakend ogenblik in beslag; de mens is "minder alleen dan enig mens voor hem".

"Het tumult van buiten heeft die stemmen doen vervagen die de mens nog steeds wanhopig toeroepen van ergens binnen zijn bewustzijn."

Het Firmament van de Tijd, pag.140

".... in het licht der geschiedenis zijn wij nog steeds ruwe barbaren. Wij zijn in wezen liefdedieren, die worstelen in hun larf-omhulsels en hun bestiaal verleden trachten af te schudden."

Ibid, pag.146

Precies! Maar kunnen we de mens een beest noemen en verwachten dat hij als een god leeft? Wat bedoelen we met godsdienst? Is het niet meer dan een soort van geestelijke psychiatrie gebaseerd op schijn-waarheden of ontleent ze haar wijsheid aan inzicht in wetten en beginselen die even werkelijk zijn als de zwaartekracht?

Dr.Eiseley legt er de nadruk op dat het culti-

veren van edele zielen dwingender is dan een voortdurend toenemende kennis. Hij bedoelt hiermede niet een ontkenning van de wetenschap, het is slechts een erkenning dat de wetenschap alleen niet voldoende is. "Het is niet de weg terug naar het wachtende Paradijs, want die weg gaat door ons eigen hart".

-John P. Van Mater

vertaald uit:
Sunrise Februari 1961.

-O-O-O-

Zoek deze wijsheid door dienstbetoon, door ernstig zoeken, door vragen en door nederigheid. -Bhagavad-Gita.

ZOEKEN NAAR WIJSHEID.

Vrijwel iedere taal heeft haar typische gezegden, die van geslacht op geslacht worden overgeleverd en al is het misschien overdreven te zeggen dat ze vaak een diepe zin hebben, ze getuigen toch op zijn minst van gezond verstand. Onze taal heeft de hare en het kan de moeite waard zijn twee ervan wat nader te beschouwen, waarvan het ene door zijn bondigheid en het andere door zijn humoristische inslag burgerrecht verkregen schijnt te hebben.

"Door vragen wordt men wijs" zo luidt het eerste en het tweede "Eén gek kan meer vragen dan tien wijzen kunnen beantwoorden". Klaarblijkelijk wil men met het laatste te kennen geven, dat vragen gemakkelijk is, zo gemakkelijk, dat zelfs de wijze met haar veelheid geen raad weet. Maar daarmee doen we aan zijn inhoud toch niet geheel recht. Want de dwaas stelt vragen, die niet worden ingegeven door een innerlijke noodzaak en zonder enige samenhang, zodat ze op geen enkele wijze te benaderen zijn. Zij hebben dus geen werkelijke inhoud en zelfs wanneer daarop een antwoord gegeven kon worden, dan nog zou het worden ontvangen in dezelfde troebele geest, waardoor ze wordt ingegeven, d.w.z. dat er geen sprake is van een verlangen te weten of te begrijpen noch van een bereidheid het antwoord te overdenken. Waar de zaken zo liggen mogen we zeggen dat geen tien wijzen en zelfs geen duizend de dwaas kunnen leren wat hij niet verlangt te weten.

Wat verstaan wij onder een vraag, welke die naam

verdient? Bij de beschouwing hiervan zullen wij ontdekken, dat het stellen van vragen, verre van gemakkelijk te zijn, een grote concentratie vereist, want wij moeten in staat zijn uitdrukking te geven aan het verlangen te weten te komen wat ons voor de voltooiing van een gedachtegang ontbreekt. Dit schijnt niet meer dan een negatief resultaat te zijn, alsof we voor een gesloten deur zijn komen te staan. Maar het heeft evenzeer zijn positieve kant nl. dat wij die deur althans hebben ontdekt en dat wanneer wij haar kunnen opendoen nieuwe perspectieven voor ons zullen opengaan. Met het stellen van de juiste vraag hebben wij haar reeds half geopend en zal het antwoord op de een of andere manier komen, hetzij direct van binnenuit of door een stimulan van buitenaf. Een opmerkelijk verschijnsel want het lijkt er op alsof het antwoord in ons bewustzijn er op heeft gewacht, dat wij gereed zouden zijn het te ontvangen.

Niemand ontkomt er aan zichzelf vragen te moeten stellen, want als wij het niet doen zullen ze ons door het leven worden voorgelegd. En zo we ze al trachten te ontgaan, wij zullen ontdekken, dat onze vlucht ons daar heeft gebracht, waar we gedwongen worden ze onder de ogen te zien. Als wij echter de moed hebben ze te stellen en het antwoord, wat het ook zij, in oprechtheid te aanvaarden, dan zal ons daardoor de weg gewezen worden om, wanneer wij voor een beslissing komen te staan, de juiste keuze te doen. "Vragen stellen en wijs worden" is daarom zeker geen gemakkelijke zaak, maar één van oprechtheid en innerlijke kracht en wanneer wij die bezitten zullen onze vragen ons al tijd voeren naar nieuwe gebieden van innerlijke groei.

Men zal misschien zeggen, dat het leven ons voor de verwerving van wijsheid langs zulke moeizame wegen geen tijd laat en dat de dood ons zal achter-

halen, wanneer we nog maar aan het begin van onze reis staan. Het heeft er alle schijn van dat deze tegenwerping het gelijk aan haar zijde heeft. Toch bestaat er een uitspraak uit de Bijbel: "Vraagt en U zal gegeven worden", die haar gezag ontleent aan kennis, die op ervaring berust. Het is een aansporing en een bemoediging, waar ons de verzekering wordt gegeven, dat ons zoeken niet te vergeefs zal zijn en dat waarheid verkregen kan worden.

Het zoeken naar wijsheid of waarheid is onontkoombaar, omdat wij de opdracht van het leven niet kunnen ontgaan. Langs welke kronkelpaden het bij de oneindige verscheidenheid der menselijke persoonlijkheden ook mag verlopen, het leven zelf is de weg die voert - niet alleen naar de verwerking van kennis - maar naar de identificatie van het zelf met de waarheid, werkelijkheid. Van de eerste stap, die het kind doet tot de handelingen van de volwassene met de verstragende consequenties, het zijn alle verkenningen van onbekend terrein, een vragen ontstaan uit het verlangen te weten. Leven en dood zijn het antwoord op de vraag, die wij door onze aanwezigheid hier gesteld hebben, waardoor wij in staat worden gesteld aan de ervaring onszelf en de zin van ons bestaan te leren verstaan. Want de mens is geen hulpeloos wezen, overgeleverd aan een goddelijke of kosmische macht, die hem te midden van invloeden heeft gesteld, die hij niet vermag te beheersen maar de vrije beschikker over een gehele scala van vermogens, voor het gebruik waarvan een gans heelal ter beschikking staat.

Dit zijn geen onvruchtbare bespiegelingen van hen, die zich van hun maatschappelijke verantwoordelijkheden afwenden om op te gaan in een ijdel intellectueel spel, dat nergens toe dient en geen waarde voor de praktijk van het leven heeft. Ze zijn een herinnering, opdat wij meer aandacht

zullen besteden aan wat het leven ons wil doen verstaan. In onze ervaringen van dag tot dag krijgen wij waarom wij gevraagd hebben en wanneer wij worden misleid door een verkeerde zin voor waarden dan zal ook dit mettertijd blijken. Tot dusver werd de opeenstapeling van bezit, gebaseerd op "verhoging van de productie", als de alleen zaligmakende leer beschouwd, maar aangezien pogingen in die richting gewoonlijk door egoïstische overwegingen werden ingegeven, moesten zij noodwendig met elkaar in botsing komen en tot maatschappelijke conflicten leiden. Wij kunnen niet anders dan erkennen, dat onze maatschappelijke orde het antwoord is op de vragen, die wij stellen. Dat antwoord moge ons niet aanstaan, maar we zullen er genoeg mee moeten nemen, omdat het het antwoord der feiten is.

We beginnen in te zien dat hetgeen werkelijk waarde aan een beschaving verleent, niet bestaat in wat wij bezitten, maar in hetgeen wij zijn. Dit is het begin der wijsheid; te beseffen, dat onwankelbare gerechtigheid het leven beheerst, waardoor wij hoe onverbiddeijk streng ze vaak mag lijken, in staat gesteld worden uit de gevolgen van ons denken en handelen te leren. Het is de dwaas, die vraagt waarom het met het leven gesteld is, zoals het is. De enig redelijke houding is de aanvaarding van onze individuele en maatschappelijke erfenis uit het nabije en verre verleden, waarvan wij zelf de erflaters zijn, en ons af te vragen in hoeverre wij gereed zijn voor de taak, die wij moeten volbrengen. Als we deze vraag zonder omwegen beantwoorden, zullen we in staat zijn een betere samenleving op te bouwen, die niet berust op de uitbreiding en de beveiliging van ons bezit, maar op die eigenschappen van de menselijke natuur, die in wederzijdse verantwoordelijkheid haar hoogste uitdrukking vinden. Dit zou een beschaving zijn, die de afspiegeling is van

de groeiende, geestelijke kwaliteiten van de mens, de enige die haar op die naam recht zouden geven.

Het is er mee als in het sprookje, waarin de held drie wensen zijn toegestaan. De dwaas, die zijn wensen even ondoordacht te kennen geeft als ze in zijn denken oprezen, verknoeit zijn kansen nog voor hij beginnen moet, want hij krijgt wat hij vraagt en niet wat hij werkelijk verlangt. Net als met hem ontbreekt het ons aan de zelfbeheersing en de wijsheid om de juiste vragen te stellen!

De vraag om persoonlijk geluk te midden van anderen, die gebukt gaan onder tegenspoed, is bijna onverdragelijk egocentrisch. Maar hij, die in zijn hart het verlangen koestert zijn leven dienstbaar te maken aan de hoogste belangen der mensheid, zal het begin zien van de weg, die naar de verwerwing van wijsheid voert, want hij heeft een beroep gedaan op het grote hart der natuur en wat hij heeft gevraagd zal hem gegeven worden.

-Henk G.Lindemans

vertaald uit:
Sunrise Februari 1961.

HET EDELE VOORGESLACHT VAN DE MENS.

Wie onzer heeft rondgedwaald te midden van de overblijfselen van Athene of Rome, de ruïnes van Egypte of Babilonië of de nog raadselachtiger tempels van het prehistorische Amerika, al is het maar in onze verbeelding, zonder te verlangen meer te weten van hun oorsprong en de oorzaken van het verdwijnen van de archaische rassen die ze deden ontstaan? En verder terug in de tijd liggen nog grotere archeologische mysteries: de vreemde steen-constructies van Avebury en Stonehenge in Engeland en de cirkels en rijen enorme stenen van Bretagne in Frankrijk; de reusachtige Serpent-Mounds in de Ohio vallei in Amerika en op de woeste en door stormen gebeukte Schotse Hebriden; de cyclopische overblijfselen der Pre-Incas van Peru of op de Salomon Eilanden; de kolossale beelden van de Paaseilanden in de Stille Oceaan en van Bamian in Centraal Azië.

De archeologie heeft nu een voldoende aantal feiten verzameld om de problemen van deze en nog vele andere ogenschijnlijk los van elkaar staande overblijfselen uit een groot en omsluitend verleden, wat begrijpelijker te maken. Maar is er onder archeologen al het genie ontwaakt dat begaafd en verlicht genoeg is van deze overstelpende hoeveelheid heterogeen materiaal één samenhangend geheel te maken? Is er door een erkend autoriteit reeds op overtuigende wijze een algemeen beeld gevormd, dat het onderwerp zo verheldert, dat elke nieuwe ontdekking past in de daarvoor bestemde open plaats en zo de theorie bevestigt zoals ook astronomische ontdekkingen de theorie van Copernicus bevestigen? Waar is de Einstein, de Darwin of de Mendeleeff der Archeologie?

Het is een feit dat om tot een complete synthese

der Archeologie te komen, die de Archeologie in zijn geheel omvat als onderdeel van de uitgebreider studie van de aard en de geschiedenis van de mens, nog geen pogingen werden gedaan. Terwijl vurige zoekers naar kennis zich het hoofd breken hoe de sleutel te vinden tot deze mysteriën, door te trachten onder enorme moeilijkheden de onregelmatige fragmenten der prehistorische oudheid samen te voegen, worden zij gehinderd door vooropgezette meningen van allerlei aard, materialistische en theologische. Toch is het opvallend, dat juist in deze tijd veel denklijnen samenkomen. Zowel de wetenschap als de theologie breiden hun grenzen uit, de eerste toont een sterke neiging tot een meer metaphysisch begrip van het heelal dan voorheen en de laatste doorbreekt op vele plaatsen de benauwende grenzen van de ouderwetse godsdienstige opvattingen.

Hoe wij het onderwerp ook willen bezien, een onbevooroordeelde waarneming schijnt het gezegde te bevestigen dat de geschiedenis zich herhaalt; dat de levenscyclussen weerkeren in golven van soortgelijke omstandigheden - zij het natuurlijk met bepaalde duidelijke verschillen, waardoor de menselijke vooruitgang zich niet voltrekt als een rechte lijn, maar als een spiraal. Bij tijden schijnt het zelfs dat naties en rassen zichzelf veroordelen tot het leren van bepaalde noodzakelijke lessen en af te zakken totdat zij weer geschikt zijn voorwaarts te gaan en een hoger niveau dan tevoren te bereiken. Het is daarom begrijpelijk dat men sporen van een hoge cultuur uit het verleden naast de zogenaamde primitieve vindt, zoals ook heden nog bestaan; maar tegelijkertijd moeten we niet al te vast verwachten dat we voldoende overblijfselen zullen vinden van de 'dageraad' der mensheid, want de vaste landen waarop de mens zijn oorsprong had, zijn miljoenen jaren geleden bijna geheel vergaan, en de

overblijfselen uit de vroegste tijden zijn of geheel vernietigd of ontoegankelijk geworden. Hoge beschavingen van een enorme ouderdom zijn voorbij gegaan, maar tengevolge van de gangbare evolutie-theorieën geeft de gemiddelde waarnemer niet gaarne toe dat één of andere cultuur werkelijk ouder is dan een paar duizend jaar. In plaats dat er een regelmatige vooruitgang heeft plaatsgehadt van het Stenen Tijdperk af, in het begin van het menselijk bestaan, via de Bronzen, IJzeren, Mesopotamische, Chinese, Indische, Egyptische en prehistorische Amerikaanse tijdperken, tot onze eigen tijd, is het mogelijk dat er uitgestrekter en grootser beschavingen hebben bestaan in een tijd die zover achter ons ligt, dat de meeste van de tegenwoordige landen of woeste wildernis waren of zich onder de oppervlakte der zeeën bevonden. De geologie toont aan dat de Polen eens warm waren en uit bloeiende landen bestonden, want zowel Arctische als Antarctische onderzoekers hebben op zeer hoge breedtegraad fossielen gevonden van subtropische planten. Waren er in die tijd mensen? En als dat zo is, wat voor soort en waar bevonden zij zich?

De geschiedenis van zelfs het verste verleden is niet volkomen verloren gegaan, want ze is door middel van mondelinge en schriftelijke overlevering tot ons gekomen; en hoewel vele oude manuscripten, inscripties en bouwwerken door een verkeerd gerichte missionaire ijver en strijd zijn vernietigd, is er toch genoeg aan verminking ontsnapt, om een idee te geven van de ware betekenis van het verleden van de mens en om de omtrekken te tonen van de universeel verspreide godsdienst der prehistorische wereld. Voorts is het vrij duidelijk dat de leiders der vroege mensheid hun kennis van de aard en de bestemming van de mens in symbolen en vormen hulden, waarvan een behoorlijk aantal de elkaar opvolgende eeuwen van onrust

en duisternis hebben overleefd.

Merkwaardige voorbeelden van zulke tot nadenken stemmende overblijfselen zijn in de schilderachtige Serpent-Mounds van Ohio en Schotland gevonden. Deze zijn aan elkaar gelijk: goedgebouwde met gras begroeide heuvels van aarde en stenen in de vorm van een slang die een ei verslindt. De Amerikaanse is ongeveer driehonderd meter lang, de Schotse nog niet de helft daarvan. In alle delen der wereld wordt dit slangen embleem aangetroffen en er wordt o.a. in de Griekse, Egyptische, Indische en Chinese mythologie melding van gemaakt. Een van de betekenissen ervan is de Tijd, die door de Eeuwigheid wordt verslonden, in een rhytmische cyclische vooruitgang; een tweede is de wederkeer tot het belichaamde bestaan van alle levensvormen, de mens inbegrepen; maar er moeten vele interpretaties van zijn.

Er bestaan talrijke andere overeenkomsten tussen symbolen van verschillende delen der wereld. Bijvoorbeeld, bij een welbekend standbeeld van Quetzalcoatl de Mexicaanse Heiland zijn de ledematen precies in dezelfde positie geplaatst als in beelden en schilderijen van de Buddha in één van zijn houdingen van meditatie. Voorts verftoont de oude Mexicaanse kalender gelijkenis met de Egyptische op tal van bijzondere punten; in het oude Amerika werden de doden gemummificeerd en werden de ingewanden bewaard in vier Canopische Vazen net als in Egypte. Zeer vele indrukwekkende overeenkomsten kunnen naar voren worden gebracht, die op een wijdverspreide intercommunicatie duiden, die zelfs tussen de mensen in de vroegste tijden bestond, en op een bepaalde geheime kennis, die nu practisch verloren is maar die toen in alle beschaaftde gebieden aanwezig was.

In Europa treffen we buitengewone overeenkomsten aan tussen prehistorische bouwwerken in landen die zo ver van elkaar liggen als Griekenland,

Ierland en Zweden, buitengewone en zelfs onverklaarbare overeenkomsten als er onder de wijzen dier verschillende landen niet een gemeenschappelijke kennis had bestaan van enkele van de diepere mysteriën van de natuur. De cyclopische constructie, genaamd de Schatkamer of Tombe van Atreus, in Mycenae in Griekenland, is wat opzet betreft vergelijkbaar met de grote Ierse prehistorische grafheuvels of "pyramiden" in New Grange en Dowth bij Drogheda, hoewel ze op meer artistieke wijze zijn uitgevoerd. Ze tonen allen hetzelfde karakteristieke beeldhouwwerk, de zigzag, de ruitvorm en vooral de spiraal die overheersend is; terwijl het merkwaardige metselwerk, het koepelvormige dak van de binnenste kamer van de bouwwerken van New Grange en Mycenae identiek zijn.

De Grote Pyramide van Egypte ligt ver genoeg achter ons in de tijd om onze hedendaagse trots enigszins belachelijk te doen schijnen. Men heeft beweerd dat de Egyptenaren waarschijnlijk weinig van die ingenieuze werkbesparende apparaten en machineriën bezaten die wij thans hebben; als dat zo is, is het nog des te verbazingwekkender dat ze zo'n wonderlijk werk konden uitvoeren met eenvoudige hulpmiddelen! Maar het is ook maar een veronderstelling, al was het leven in die dagen stellig niet zo koortsachtig als nu. Het houwen en aaneenvoegen van de bekledingsstenen van gangen en kamers heeft meer van juwelierswerk dan van metselwerk en Professor Petrie merkte op, dat het vlak leggen van de steenlagen waaruit de Grote Pyramide is opgebouwd zo nauwkeurig is, dat het onmogelijk is een onvolkomenheid te ontdekken zelfs met de fijnste moderne apparatuur. Hij zei dat de instrumenten in zijn tijd niet nauwkeurig genoeg waren om het werk te testen want eventuele fouten in de ligging der stenen waren geringer dan de afwijkingen in de instrumenten. Bedenk eens wat dat betekent!

De Grote Pyramide alleen, met zijn merkwaardige getallenverhoudingen, die ongetwijfeld een aantal astronomische berekeningen in zich verborgen houden, weerlegt eens en vooral de grove opvatting, uit ijdelheid geboren, dat de moderne beschaving de top vertegenwoordigt van alle tijden, en dat wij het hoogtepunt hebben bereikt van kennis die door de mens is verworven.

Ten aanzien van dit punt schreef Professor Max Müller eens:

" Er zijn nog heel wat voor ons onbegrijpelijke dingen; toch is het beeld dat wij van de mens krijgen, in welke streek der aarde wij hem ook ontmoeten, hoe langer hoe meer dat van een edel en zuiver wezen vanaf het allereerste begin. Hoe ver wij het spoor van de mens in het verleden ook volgen, zelfs op de laagste gebieden der geschiedenis, wij zien toch steeds de goddelijke gave van een gezond en ernstig intellect dat hem vanaf het allereerste begin toebehoorde, en de gedachte dat de mensheid voortkomt uit de diepten van lage bestialiteit kan nooit worden gehandhaafd."

We kunnen oneindig veel voorbeelden aanhalen, maar er is genoeg gezegd om de aandacht te vestigen op het bestaan van deze wijdverspreide getuigenissen uit het verleden, die verrassend veel met elkaar overeenstemmen, de verminkingen en opzettelijke versluierungen in aanmerking genomen. Dit wijst er op dat de legenden en symbolen, die aan het nageslacht zijn overgeleverd uit tijden die zover achter ons liggen dat we geen jaartal kunnen vaststellen, hun oorsprong niet vonden in de primitieve verbeeldingskracht maar in feiten. Maar we moeten ze leren begrijpen voor we ze op juiste wijze kunnen classificeren, ze hun juiste plaats kunnen geven en ze kunnen gebruiken als een illustratie van de ware geschiedenis van de lange reis

van de mens door het aardse bestaan.

Wanneer oude overblijfselen aan architectuur en beeldhouwkunst in dit meer universele licht worden vergeleken met manuscripten en tradities, zal een onbevooroordeeld waarnemer spoedig het veelbetekenende feit ontdekken dat de mensheid nooit zonder leiding is geweest; dat aan de dorstenden het water des levens altijd vrijelijk werd aangeboden en dat de leringen van Jezus de Christus een nieuwe weergave waren voor een bepaalde tijd van het grote en universele Evangelie waarvan in de wereld altijd een getuige is geweest.

Wanneer de Archeologie door deze gedachten wordt verlicht krijgt ze een ander aanzien. In plaats van een duffe wetenschap, die rondsnuffelt in vergeten en onbelangrijke zijpaden en ruïnes, zien we dat haar ontdekkingen tot zeer praktische resultaten leiden: naarmate wij duidelijker inzien hoe identiek de leringen der oudheid zijn met die van onze tijd, zal een nieuw en groots inzicht omtrent de eenheid van de gehele menselijke familie in ons gaan dagen. Er vormt zich een beeld van de eeuwige pelgrimstocht van alle leven omhoog en voorwaarts, dat ons oproept te geloven in het bestaan van de ziel en de grote bestemming van de mens.

Vervat in manuscripten, gegrift op palmbblad of papyrus, of gebeiteld in graniet zijn de eeuwige waarheden omtrent 's mensen onsterfelijkheid, zijn verantwoordelijkheid voor zijn daden en zijn uiteindelijke volmaking, bewaard in symbolen, allegorieën en mythen - een machtig en onsterfelijk getuigenis van het feit dat een goddelijke orde de aarde regeert en dat Meester-Bouwers overal langs de weg hun kentekenen hebben achtergelaten.

-Charles J. Ryan

vertaald uit:
Sunrise Januari 1961.

UIT ONTVANGEN CORRESPONDENTIE.....

Holland, 8 December 1960

Geachte Redactie,

Ik wil U schrijven over een ervaring, die ik in de tweede wereldoorlog in een Japans concentratiekamp heb gehad in Bandoeng, op Java. Ik zal die ervaring nooit vergeten en ze is voor mij nog steeds een steun en aanmoediging in moeilijke tijden. Ik ben er zeker van dat een mens, vaak zonder dat hij zich daarvan bewust is, in contact is met een hoger leven, met de universele Ziele-Energie, die weerklank in hem vindt omdat een vonk ervan in zijn eigen ziel aanwezig is. Ik bedoel dit niet als iets geheimzinnigs of griezeligs, maar als iets normaals en natuurlijks; zonder dit zouden we niet kunnen leven. Als we onze ogen open hebben kunnen we het in ons eigen leven waarnemen. En als we bewust zouden proberen ons voor dit contact open te stellen, zouden we het misschien meer en duidelijker ervaren.

Op de avond, waarover ik U iets wilde vertellen, hadden we geluisterd naar mooie muziek in de kamer van één van mijn vriendinnen. Het was ons niet toegestaan 's avonds na 8 uur buiten ons eigen huis te zijn, maar soms waagden we het erop en slopen wij, beschermd door de duisternis weg om onze vriendin op te zoeken, wie het was gelukt haar gramfoon en een paar platen te redden. Bij die bewuste gelegenheid zaten we na afloop op een open terras, stil en vredig en dankbaar voor wat we net hadden gehoord. Ik vergeleek in gedachten de prachtige melodien van Debussy met de ruwe klanken van de Japanse stemmen aan de andere kant van de hoge muur die om het kamp liep, juist tegenover ons. We hoorden

hun geschreeuw, vrachtauto's die voorbij trokken, het marcheren van troepen, maar we konden ze gelukkig niet zien. Wel zagen we de bewakers in hun torens en we wisten dat we weer naar onze kamers zouden moeten sluipen op gevaar af te worden ontdekt en geslagen en misschien als straf kaalgeschoren. Niet voor niets werden wij het "oproerlingenkamp" genoemd! 12.000 vrouwen en kinderen opeen gehoopt, onderdrukt, geslagen, gestraft en uitgehongerd - maar niet klein te krijgen!

In stilte zaten we bijeen, overgeleverd aan onze eigen gedachten, door de muziek meegevoerd naar wie ons dierbaar waren verweg, naar betere tijden in het verleden en.... misschien in de toekomst?

Het was een schitterende tropische nacht. Boven de ons omringende muur zagen we de machtige lijnen der bergen, die hoog oprezen in de nog machtiger nachtelijke hemel met zijn myriaden sterren en een wonderlijk heldere sikkel van de opkomende maan.

En plotseling kwam geheel onverwacht in mijn bezorgd hart de blijde zekerheid boven, de absolute overtuiging, alsof een stem het mij toefluisterde: "Niemand kan je knechten. Niets, niets ter wereld kan je gevangen houden - want je ziel is vrij. Je ziel is vrij! Altijd onder alle omstandigheden kan hij uitstijgen boven alle belemmeringen en zich in vrijheid bewegen en door geen muren of bewakers kan hij worden tegengehouden."

Het is mij niet mogelijk uiting te geven aan het gevoel van vreugdevolle vervoering, en van triomf, dat, wat ze mij in het vervolg ook zouden aandoen, mijn ware zelf nooit in hun macht zou zijn.

Het was merkwaardig dat na dat moment geen enkele Japanner me ooit meer durfde aanraken. Ik herinner me verscheidene keren dat ze met opgeheven hand klaar stonden om te slaan maar dat ik ze

slechts behoefde aan te kijken en hun arm ging omlaag en ze gingen heen in zichzelf mompelend.

Ik schrijf U dit omdat het misschien anderen kan helpen, die in moeilijkheden zijn zoals het mij zo vaak heeft geholpen. U zult begrijpen dat ik in het minst niet probeer "gewichtig" te schijnen of zo iets. Ik denk dat het kwam omdat ik niet langer bang was en dat zij dat zagen.

En nu zend ik U en Uw medewerkers mijn beste wensen voor het nieuwe jaar en ik hoop dat de kring van lezers zich steeds zal uitbreiden, want dat zou betekenen dat de mensheid ontwaakt!

Hoogachtend,

Jeanne Maris

-o-o-o-

Sapele, Nigeria, 6 December 1960

Mijnheer,

Ik ben blij U te kunnen zeggen dat wij het hier allen goed maken en dat alle exemplaren van Sunrise van het jaar 1960 goed zijn ontvangen.

In onze gesprekken hebben we geleerd dat God niet wil dat iemand boos is en dat als wij trouw zijn jegens onze medemensen, het geluk veel gemakkelijker tot ieder van ons zou komen. De zorgen van het Leven hebben sommigen van ons achteruit in plaats van vooruit doen gaan, maar de mens moet links noch rechts kijken maar moet zijn eigen voetspoor blijven volgen en geen haast hebben of proberen anderen te imiteren, want de bestemming van ieder mens is anders. Geen strijd of het zich afzijdig houden kan de problemen van sommigen oplossen maar matiging in alles is het verheven pad naar succes in geestelijke zowel als materiële zin.

De mensen in Nigeria slaan heden ten dage de gebeurtenissen nog met angst en bezorgdheid gade omdat andere delen van de wereld, naar wij menen,

door overhaasting succes verwierven, maar ik persoonlijk ben het daar niet mee eens. Ik geloof dat elk succes van een mens afhangt van zijn kennis van de natuur en het in praktijk brengen van zijn filosofie; rustig terneer zitten en elk onderwerp beschouwen om de ware betekenis te leren kennen van dat onderwerp, zoals het Leven en de Dood, voedsel en drank, Godsdienst, Filosofie van de mens en de Natuur, Wetenschap, Liefde, Haat, Lachen, Geld, Satan, God, Water, Vuur, Vrouw, Man en zoveel meer. Ik geloof dat de mens zichzelf niet kan begrijpen voor hij enkele van deze dingen heeft leren begrijpen.

Ik wens U een gelukkig Kerstfeest,
Hoogachtend,
Humphrey O.Offeh

-o-o-o-

Klamath Falls, Oregon
14 November 1960

Geachte Redactie,

Ik besloot vanavond een stapel oude nummers van Sunrise door te nemen. In een artikel "Vraag en U zal worden gegeven" zegt de schrijver: "We vragen om licht en wat tot ons komt is misschien datgene wat ons zal leren wat licht is". En ik dacht dat ons misschien zelfs duisternis zal worden gegeven. Want het ene kunnen we niet kennen zonder het andere te hebben ervaren. Kan deze zelfde gedachte misschien niet enkele problemen verklaren die wij en de mensheid in haar geheel heden hebben? Als we ver genoeg in het verleden konden zien, zouden we stellig ontdekken dat we meestal 'verkeerd hebben gevraagd'. Vandaag vragen we (of verlangen we) een Cadillac en nog vele andere dingen. We krijgen ze natuurlijk niet, maar ongetwijfeld zetten we een kracht in beweging, die ons iets te leren geeft.

Niet lang nadat wij uit Californië weggetrokken en hierheen verhuisden sloten mijn vrouw en ik ons aan bij een kleine groep van de Unitarian Fellowship. We hadden echt het gevoel dat we er veel vonden waarnaar we hadden uitgezien. Op één of andere wijze zijn we allemaal zoekers, maar na een poosje schenen we niet langer het nut te kunnen inzien van zoveel praten. Dat had ons zelfs zover gebracht dat we over de mogelijkheid spraken dat Jezus een psychopaat was. Misschien dat enkelen daar belang in stellen en we kunnen natuurlijk niemand kwalijk nemen genoeg te scheppen in een eindeloos gedebatteer. Het schijnt dat de tijd van uiterlijke vormen snel ten einde spoedt. Ik besef dat deze bewering, ook voor mijzelf, moeilijk is te verklaren. Als we het te ver doorvoeren worden we kluizenaars en het is duidelijk dat we ons niet volkomen uit het menselijk ras kunnen terugtrekken, al willen we dat soms ook nog zo graag! Het is altijd moeilijk mensen te vinden met wie je dingen kunt bespreken die echt van belang zijn, maar ik veronderstel dat we ons meer moeten kunnen aanpassen en dat is voor mij nog al eens moeilijk. Ik volg te vaak de weg van zwijgen. Ook is mij gebleken dat de meeste mensen het niet erg interesseert welk geloof of welke opvattingen men heeft; zo lang je ze niet in de rede valt kunnen ze min of meer met je meegaan.

Nu laat de gedachte aan alles wat zweemt naar 'zendingswerk' mij koud daar ik het gevoel heb dat degenen om wie wij ons moeten bekommeren degenen zijn die ons omringen, zoals onze familie en hen die ons pad kruisen in ons dagelijks leven. Als ieder van ons het ware leven leidt zoals wij dat zien, wat kunnen we dan nog meer doen? Ik weet dat ik veel meer heb geleerd door het voorbeeld van een goed leven dan door naar duizenden woorden te luisteren.

Ik moet nog weer denken aan allen die naar licht verlangen en misschien in plaats daarvan duisternis hebben gevonden, vermenigvuldig dit aantal vele malen en we hebben een massa mensen, misschien millioenen menselijke wezens, die in verwarring verkeren en niet weten waarom. De oplossing? Ons is gezegd dat de gedachte-stromen van de wereld veranderd moeten worden. Maar er is geen schakelaar die we kunnen omdraaien om dat te bereiken. En zo komen we weer op dezelfde plaats terug - namelijk mijzelf - verander je eigen gedachten. Ik denk dat dat het geheim is. Het antwoord schijnt zo eenvoudig. We hebben de sleutel, maar wijzelf moeten die gebruiken. Ik zal het proberen.

Intussen zend ik U deze losse gedachten als een groet uit Oregon.

Groetend,
R.H. Ross

vertaald uit:
Sunrise Januari 1961.